

Тема 2

**ВСТУП ДО ІСТОРІЇ
СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ**

План:

1. Географія та природні умови Стародавньої Греції
2. Етнічний склад і мова грецьких народностей
3. Періодизація історії Стародавньої Греції: основні періоди і їхня характеристика

Література:

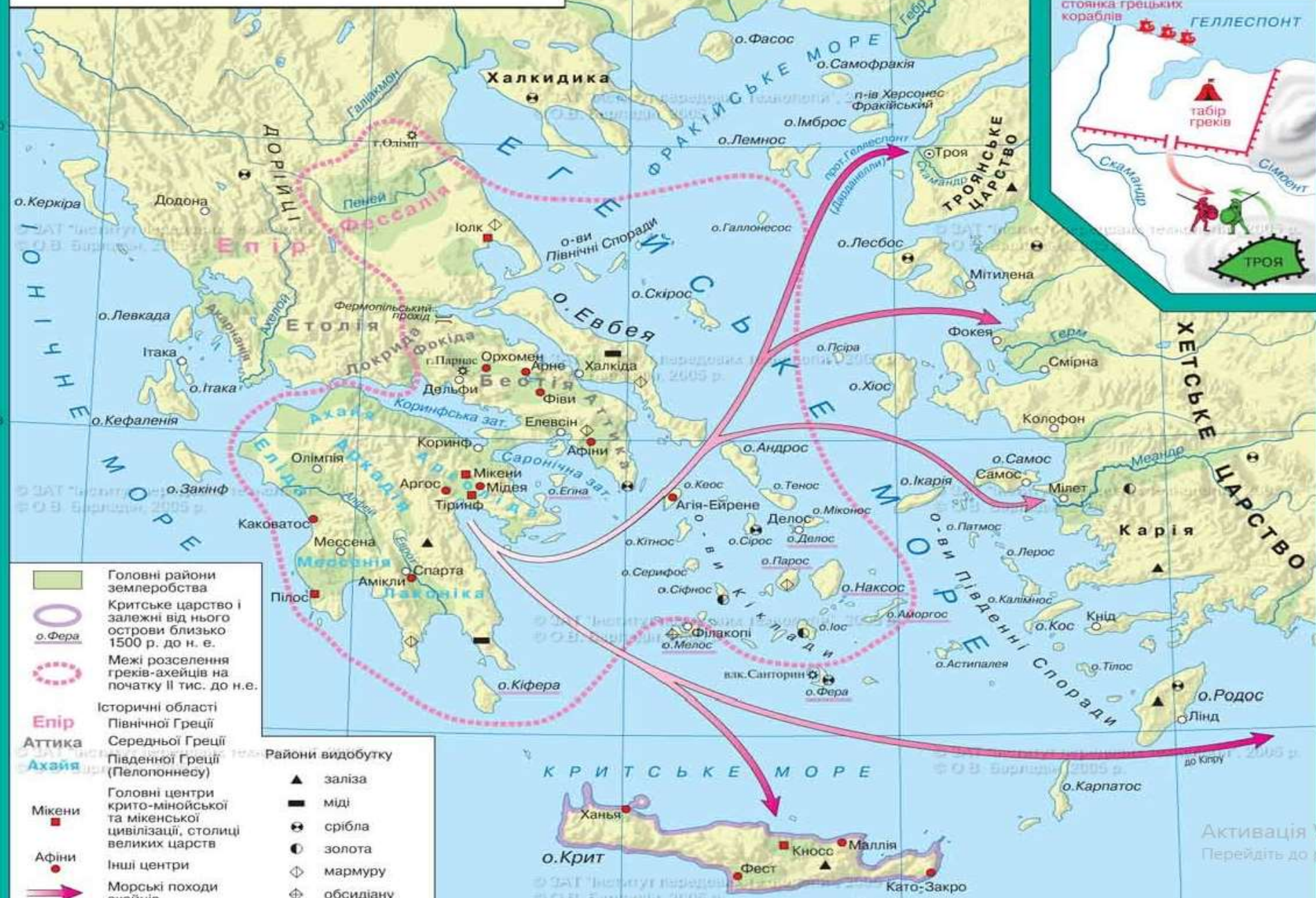
1. Античная Греция / Под ред. *Е.С.Голубцовой*. Т. 1-2. Москва: Наука, 1983.
2. Античная цивилизация / Под ред *В.Д.Блаватского*. Москва: Наука, 1973.
3. *Бартошек А.* Златообильные Микены. Москва: Наука, 1991.
4. *Блаватская Т.В.* Греческое общество II тыс. до н.э. и его культура. Москва: Наука, 1976.
5. *Боннар А.* Греческая цивилизация. Т.1-3. Москва: Искусство, 1992.

6. **Винничук Л.** Люди, нравы, обычаи Древней Греции и Рима. Москва: Высшая школа, 1988.
7. **Грейвс Р.** Мифы Древней Греции. Москва: Прогресс, 1992.
8. **Кун М.А.** Легенди і міфи Стародавньої Греції. Київ: Академія, 2010.
9. **Левек П.** Эллинистический мир. Москва: Наука, 1989.
10. **Фролов Э.Д.** Рождение греческого полиса. Ленинград: Изд-во ЛГУ, 1984.

ГРЕЦІЯ у II тис. до н.е.

ТРОЯНСЬКА ВІЙНА 1240 – 1230 рр. до н.е.

- Головні райони землеробства
- Критське царство і залежні від нього острови близько 1500 р. до н. е.
- Межі розселення греків-ахейців на початку II тис. до н.е.
- Епір** Історичні області Північної Греції
- Аттика** Середньої Греції
- Ахайя** Південної Греції (Пелопоннесу)
- Мікени Головні центри крито-мінойської та мікенської цивілізації, столиці великих царств
- Афіни Інші центри
- Морські походи ахейців

- Райони видобутку
- заліза
  - міді
  - срібла
  - золота
  - мрамору
  - обсидіану

Активация М
Перейдіть до ро

ДРЕВНЯЯ ГРЕЦИЯ в IX - VI вв. до н.э.

1 2 3 Область расселения: 1 - эолийско-ахейских, 2 - ионийских, 3 - дорийских племен

Цифрами на карте обозначены:

- 1 - Фтия, 2 - Дориды, 3 - Фокиды, 4 - Локриды Опунская,
- 5 - Локриды Озопская, 6 - Мегариды

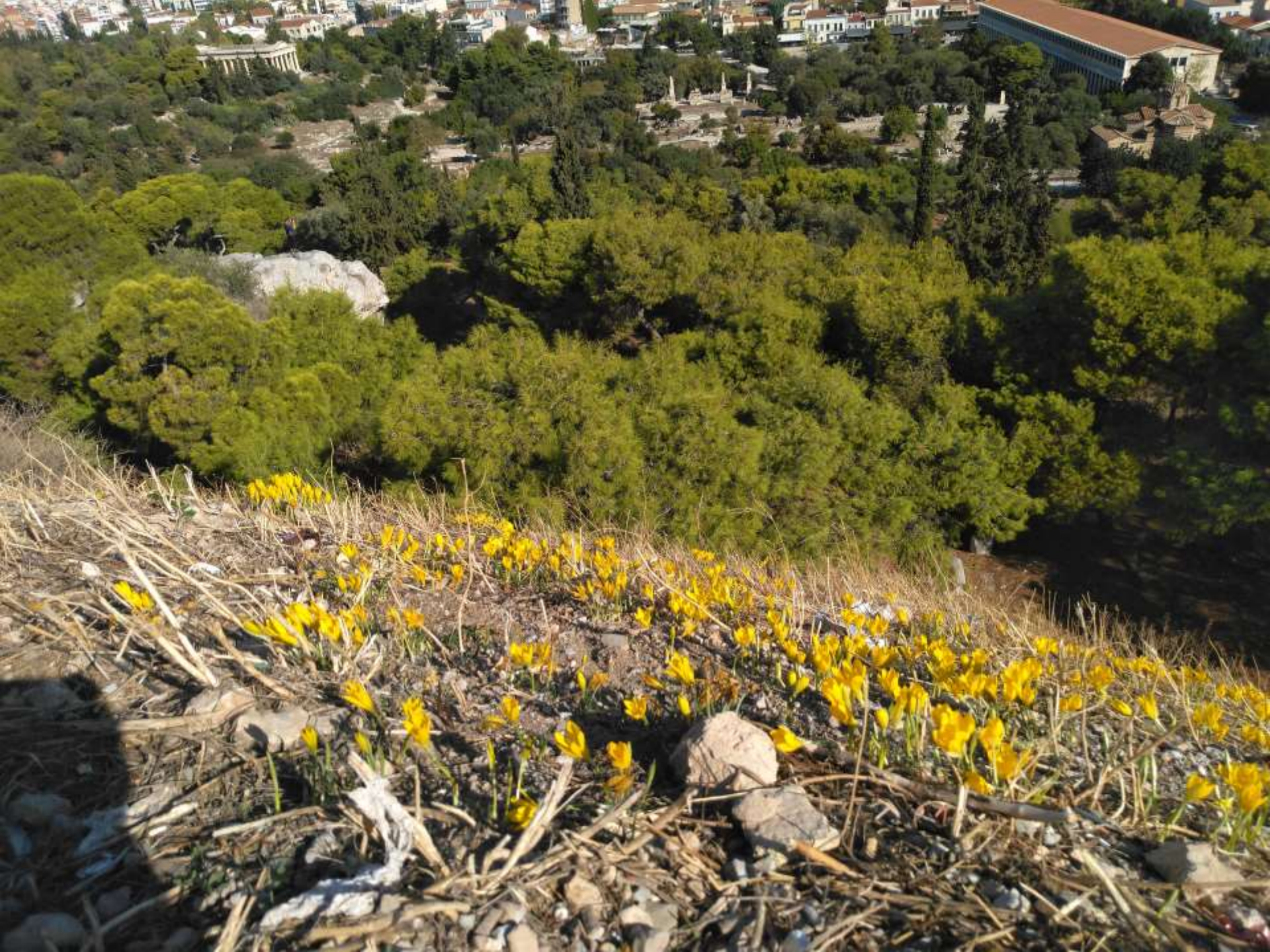

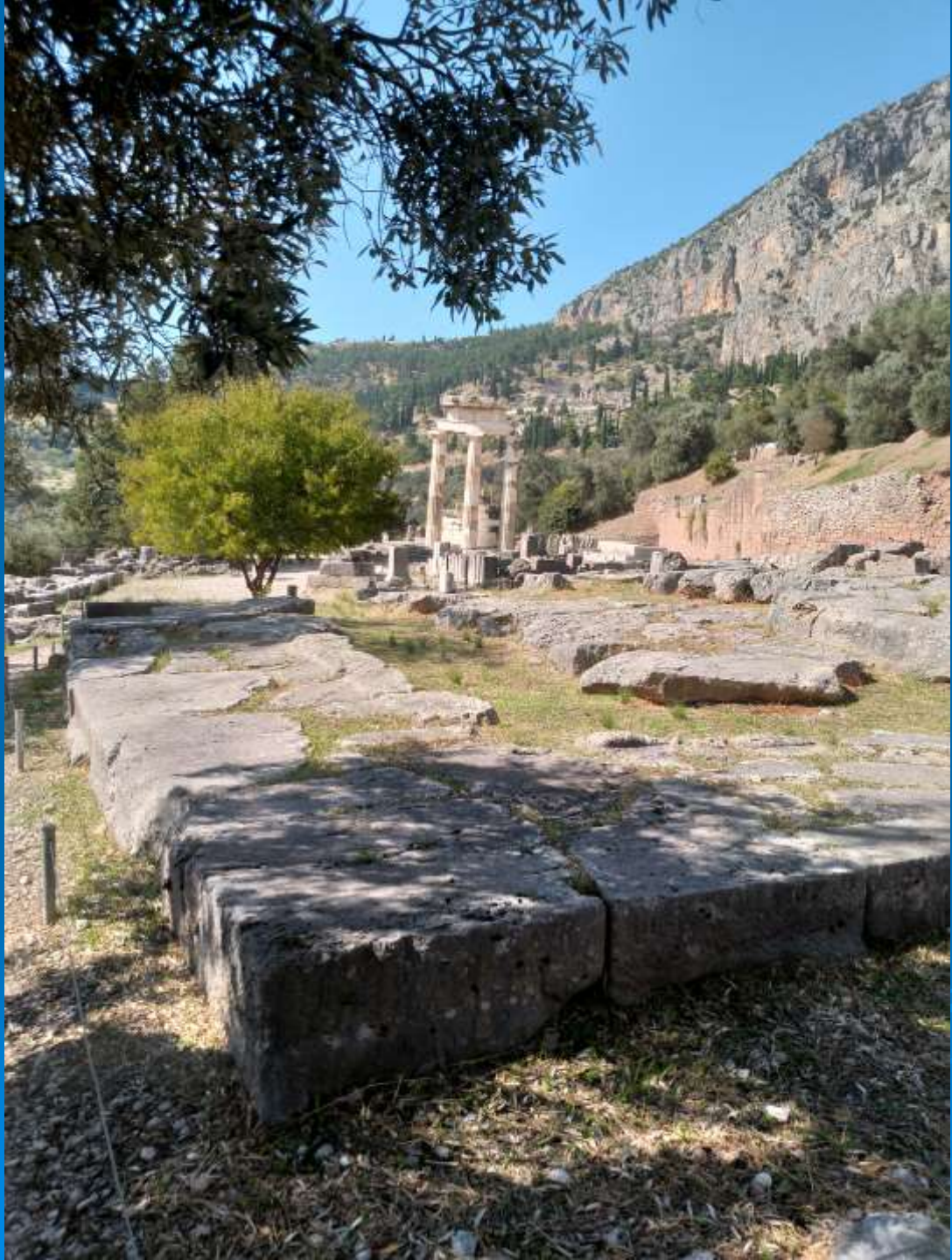

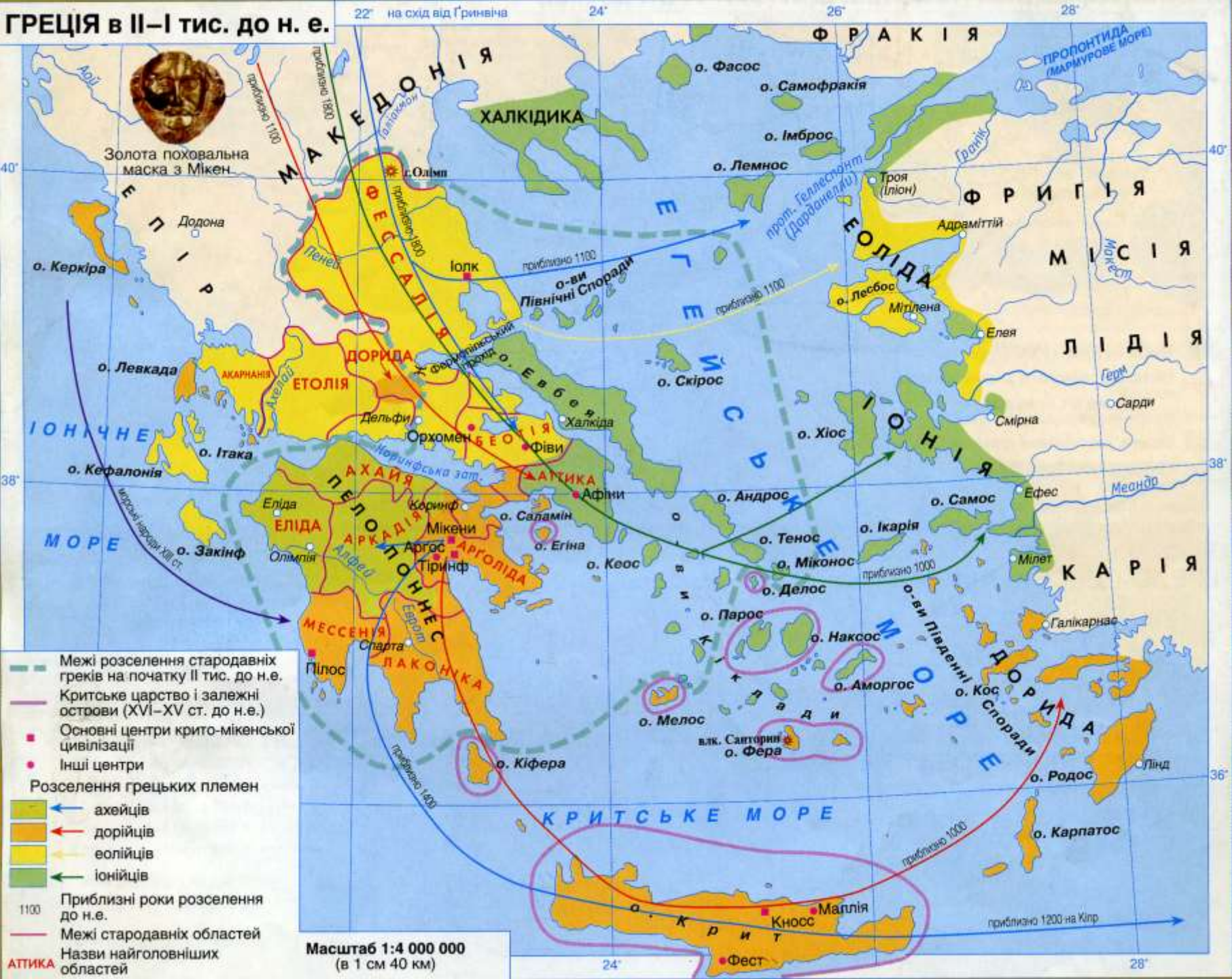
2. Етнічний склад і мова грецьких народностей

Грецька народність включала **чотири етнічні групи**:

- *ахейці,*
- *іонійці,*
- *еолійці,*
- *дорійці.*

Вони говорили на своїх особливих, але близьких один одному **діалектах** (*аттично-іонійському, еолійському, дорійському, аркадському*) та відрізнялися своїми звичаями.

ГРЕЦІЯ в II–I тис. до н. е.

Масштаб 1:4 000 000
(в 1 см 40 км)

АТТИКА
Назви найголовніших областей

У початковий період історії Давньої Греції (III тис. до н.е.) етнічний склад даних територій був досить строкатим: *пеласги, лелеги* й ін., згодом (у XXI-XX ст. до н.е.) що потіснили й асимілювали їх протогрецькі племена — *ахейці та іонійці*. Перші ранньокласові держави ахейців (Кносс, Фест, Мікени, Тірінф, Пилос і ін.) утворилися на початку II тис. до н.е. в епоху бронзи. Вторгнення *дорійців* (близько 1200 до н.е.) спричинило розпад цих держав і відновлення родових відносин.

На IX ст. до н.е. населення Давньої Греції було наступним:

- *еолійці* – Північна Греція,
- *дорійці* – Середня Греція та Пелопоннес,
- *іонійці* – Аттика й острови.

3. Періодизація історії Давньої Греції: основні періоди і їхня характеристика

В історичній науці прийнято виділяти **три наступні етапи історії Давньої Греції**:

I . Крито-мікенський етап (кінець III—II тис. до н.е.). Мінойська та Мікенська цивілізації.

Виникнення перших державних утворень. Розвиток мореплавання. Встановлення торговельних і дипломатичних контактів із цивілізаціями Давнього Сходу. Виникнення оригінальної писемності. Для Криту та материкової Греції на цьому етапі виділяються різні періоди розвитку, оскільки на острові Крит, де в той час проживало негрецьке населення, державність склалася раніше, ніж у Балканській Греції, яка наприкінці III тисячоріччя до н.е. зазнала завоювання греків-ахейців.

<p align="center">1.1. Мінойська цивілізація (о.Крит):</p>	<p align="center">1.2. Еладська цивілізація (Балканська Греція):</p>
<p><i>1.1.1. Ранньомінойський період (XXX-XXIII ст. до н.е.)</i></p>	<p><i>1.2.1. Ранньоеладський період (XXX-XXI ст. до н.е.)</i></p>
<p>Панування родових відносин, початок освоєння металів, зачатки ремесла, розвиток мореплавання, порівняно високий рівень аграрних відносин.</p>	<p>Панування у Балканській Греції родоплемінних відносин у середовищі догрецького населення. Поява перших великих поселень і протопалацевих комплексів.</p>
<p><i>1.1.2. Средньомінойський період (XXII-XVIII ст. до н.е.)</i></p>	<p><i>1.2.2. Средньоеладський період (XX-XVII ст. до н.е.)</i></p>
<p>Відомий також як період «старих», або «ранніх», палаців. Поява ранньодержавних утворень у різних куточках острова. Будівництво монументальних палацових комплексів у низці регіонів Криту. Ранні форми писемності.</p>	<p>Розселення на півдні Балканського півострова перших хвиль носіїв грецької мови – ахейців, що супроводжувалося деяким зниженням загального рівня соціально-економічного розвитку Греції. Початок розкладання родоплемінних відносин у ахейців.</p>

1.1.3. Пізньомінойський період (XVII – XII ст. до н.е.)

Розквіт Мінойської цивілізації, об'єднання Криту, створення морської держави царя Міноса, широкий розмах торговельної діяльності Криту в басейні Егейського моря, розквіт монументального будівництва («нові» палаци у Кноссі, Маллії, Фесті). Активні контакти із давньосхідними державами. Природна катастрофа середини XV ст. до н. е. стає причиною занепаду Мінойської цивілізації, що створило передумови для завоювання Криту ахейцями.

1.2. 3. Пізньоеладський період (XVI – XII ст. до н.е.) або Мікенська цивілізація

Виникнення ранньокласового суспільства у ахейців, формування виробляючої економіки у сільському господарстві, поява низки державних утворень із центрами в Мікенах, Тірінфі, Пилосі, Фівах та ін., формування оригінальної писемності, розквіт мікенської культури. Ахейці підкоряють Крит і знищують Мінойську цивілізацію. У XII ст. до н.е. до Греції вторгається нова племінна група – дорійці, загибель мікенської державності.

II. Полісний етап (XI - IV ст. до н.е.).

Етнічна консолідація грецького світу. Становлення, розквіт і криза полісних структур з демократичною й олігархічною формами державності. Вищі культурні й наукові досягнення давньогрецької цивілізації.

2.1. Гомерівський (передполісний) період або «темні століття» (XI - IX ст. до н.е.).

Остаточне руйнування залишків мікенської (ахейської) цивілізації, відродження й панування родоплеменних відносин, їхня трансформація у ранньокласові, формування унікальних передполісних суспільних структур.

2.2. Архаїчна Греція (VIII - VI ст. до н.е.).

Формування полісних структур. Велика грецька колонізація. Ранньогрецькі тиранії. Етнічна консолідація еллінського суспільства. Впровадження заліза в усі сфери виробництва, економічне піднесення. Створення основ товарного виробництва, поширення елементів приватної власності.

2.3. Класична Греція (V - IV ст. до н.е.).

Розквіт економіки та культури грецьких полісів. Відбиття агресії перської світової держави, піднесення національної самосвідомості. Наростання конфлікту між торгово-ремісничими типами полісів з демократичними формами державного устрою та відсталих аграрних полісів з аристократичним устроєм, Пелопоннеська війна, що підірвала економічний і політичний потенціал Еллади. Початок кризи полісної системи й втрата незалежності в результаті македонської агресії.

III. Елліністичний етап (IV - I ст. до н.е.).

Короткочасне утвердження світової держави
Олександра Македонського. Зародження, розквіт і
розпад елліністичної греко-східної державності.

3.1. Перший елліністичний період (334—281 до н.е.).

Походи греко-македонського війська Олександра
Македонського, короткий період існування його
світової держави та її розпад на низку елліністичних
держав.

3.2. Другий елліністичний період (281—150 до н.е.).

Розквіт греко-східної державності, економіки та
культури.

3.3. Третій елліністичний період (150—30 до н.е.).

Криза та розпад елліністичної державності.